S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

रेखां लिख्. **2** अनु-सृ 1 P, अनु-धाव् 1 P; मृग् 10 A, अनुपदं या or गम्. **3** (Out) आ-सद् c., ग्रह् 9 U, ग्राहकैर्गृह्यते चौरो लोप्त्रेणाथ पदेन वा (Y. II. 266) 'or is t. ed out' &c.; oft. by प्रभव: ('Source' q. v.)' his sudden affluence has been t. ed out' तस्याकस्मिकविभूतेः प्रभव उपलब्धः. **4** (Word) व्युत्पद् c.; 'when the word *Brahman* is t. ed (to its root); ब्रह्मशब्दस्य व्युत्पाद्यमानस्य. (S. B. 33).

Trachea, *s.* श्वास-प्राण-मार्गः.

Track, *v. t.* अनु-सृ 1 P, अनु-धाव् 1 P, मार्ग् 10; *See* **Follow.** **-s.** मार्गः, पदचिह्नं-पंक्ति *f.*; *See* **Way.** **2** चिह्नं, अंकः. **-less,** *a.* निःसंचार, निर्जन, पादास्पृष्ट.

Tract, *s.* प्र-,देशः, भूभागः. **2** प्रबंधः, ग्रंथः, लघुलेखः-ग्रंथः.

Tractable, *a.* विधेय, विनीत; वश्य; *See* **Docile.**

Traction, *s.* कर्षणं, वहनं.

Trade, *s.* वाणिज्यं, वणिक्कर्मन् *n.*, व्यापारः, क्रयविक्रयः. **2** व्यवसायः, व्यवहारः, वृत्ति *f.*, व्यापारः. **-***v. i.* वाणिज्यं कृ 8 U, व्यव-हृ 1 P, पण् 1 A, क्रयविक्रयं कृ; oft. by (*s.*); 'went out to t.' वाणिज्येन गतः; 't. ing by sea' समुद्रव्यवहारी (S. 6). **-er,** *s.* वणिज् *m.*, वाणिज्यकारिन्; *See* **Merchant.** **-Tradesman,** *s.* पण्यविक्रयिन् *m.*

Tradition, *s.* संप्रदायः, आम्नायः. **2** ऐतिह्यं, लोककथा, पारंपरीयकथा, पारंपर्यं; 'there runs a t. to this effect' इति ऐतिह्यं. **-al, -ary,** *a.* परंपरागत-प्राप्त, परंपरीण, क्रमागत-आयात, सांप्रदायिक-पौराणिक- (की *f.*); 't. knowledge' संप्रदायः, (कुमारस्य पुनः कुतः संप्रदाय इति पृच्छामि U. 6). **-ally,** *adv.* संप्रदायतः, पारंपर्येण.

Traduce, *v. t.* आक्षिप् c., अभिशंस् 1 P, अप-परि-वद् 1 A; *See* **Calumniate.** **-er,** *s.* आक्षारकः, अपवादकः.

Traffic, *See* **Trade.**

Tragedy, *s.* शोकपर्यवसायि नाटकं. **Tragic, -Tragical,** *a.* शोकपर्यवसायिन्, दुरंत. **2** करुणरसप्रधान.

Trail, *s.* गंधः. **2** पदश्री, पादचिह्नं, पदं. **-***v. t.* वि-आ-कृष् 1 P; *See* **Drag.** **-***v. i.* कृष् pass.

Train, *s.* परंपरा, श्रेणी, माला; *See* **Series.** **2** परिवारः, परिबर्हः, परिजनः. **3** (Of dress) पुच्छं, वसनांतः. **4** परिपाटी, अनु-,क्रमः; प्रबंधः; 't. of reasoning' ऊहक्रमः, तर्कप्रबंधः, t. of a peacock 'बर्हः, पुच्छं. **-***v. t.* वि-नी 1 P, (animal also), अधि-इ c. (अध्यापयति); अनु-,शास् 2 P, शिक्ष् c.; दम् c. (दमयति). **2** परिचयं-अभ्यासं-कृ c.; 'a t. -ed soldier' कृतशस्त्रपरिचयः पदाती. **-ing,** *s.* शिक्षा, विनयः-यनं; शिक्षणं, अभ्यासः; 'military t.' रण-अस्त्र-शिक्षा, युद्धाभ्यासः.

Trait, *s.* लक्षणं, चिह्नं.

Traitor, -ous, *s., a.* विश्वास-विश्रंभ-घातिन्, मिथ्याप्रतिज्ञ, शत्रु-द्विट्-सेविन्; 't. to the king' राजापथ्यकारिन्, राजद्रोहिन्; 't. to the country' स्वदेशशत्रुः-घातकः; 'act the t.' द्रुह् 4 P.

Trammel, *See* **Fetter.**

Tramp, *v. i.* चरणं-पादं-न्यस् 4 P or क्षिप् 6 P. **-***s.* पादशब्दः, चरणविक्षेपः.

Trample, *v. t.* मृद् 9 P, सं-अव-°, अभिहन् 2 P; (under foot) पादतलेन आहन् 2 U or आ-समा-क्रम् 1 U, 4 P or क्षुद् 7 P; 't. to dust' चूर्ण् 10; निष्पिष् 7 P. **-ed,** *a.* सं-अव-मर्दित, पादतलाहत, पादाक्रांत; पादक्षुण्ण. **-ing,** *s.* मर्दनं, पादाघातः, पादाक्रमणं, प्रमथनं.

Trance, *s.* समाधिः, लयः, तन्मयावस्था, देहातीतवृत्ति *f.*, 'being in a t.' लीनवृत्ति, समाधिस्थ.

Tranquil, *a.* प्र-, शांत, स्तिमित, निश्चल, स्वस्थ, अक्षुब्ध, शांतात्मन्; *See* **Calm.** **-lity,** *s.* शमः, शांति *f.*, प्र-,उप-°, अक्षोभः, निर्वृति *f.*, निरुपप्लवत्वं, धैर्यं, अनुद्वेगः, स्वास्थ्यं, स्थैर्यं. **-lize,** *v. t.* सां(शां)त्व् 10, शम् c. (शमयति), प्र-उप-°, आ-समा-श्वस् c.; *See* **Calm, Compose;** 't. yourself' समाश्वसिहि.

Transact, *v. t.* सं-निः-पद् c., साध् 5 P or c., वि-धा 3 U, कृ 8 U, अनु-ष्ठा 1 P; निर्वृह् c., प्रवृत् c., आ-समा-चर् 1 P; (a business) पण् 1 A, व्यव-हृ 1 P. **-ion,** *s.* करणं, अनुष्ठानं, विधानं, निर्वाहः, आचरणं &c. **2** कार्यं, कृत्यं, कर्मन् *n.*, व्यापारः, व्यवहारः, पणाया.

Transcend, *v. t.* अति-इ 2 P, अति-शी 2 A; अतिक्रम् 1 U, 4 P; *See* **Excel;** 't. -s. definition' अपरिच्छेद्य, परिच्छेदातीत; 't. s description' सकलवचनानामविषयः (Mal. 1), वर्णनविषयातिक्रांतः; *See* **Pass.** **-ent,** **-ental,** *a.* सर्वातिरिक्त, सर्वातिशायिन्, अत्युत्तम. **-ently,** *adv.* सविशेषं, परमं, अत्युत्तमं.

Transcribe, *v. t.* लिख् 6 P. **-er,** *s.* लिपिकारः; लेखकः. **-Transcript,** *s.* प्रतिलेखः, प्रति-,लिपि *f.*

Transfer, *v. t.* स्थानांतरं नी 1 P or गम् c. **2** सं-क्रम् c (with loc. for 'to') संचर् c., र्‍-,ऋ c. (अर्पयति), निक्षिप् 6 P, अध्यारुह् c.; तनयस्नेहं तरुषु संक्रमय्य (Ka. 345), (पुत्रसंक्रांतलक्ष्मीकः U. 1). **-ence,** *s.* स्थानांतरप्रापणं-नयनं, स्थान-स्थल-परिवृत्ति,

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007